The author believes that the Ukrainian government requires to restructure their approach to the international agreements. For example, to secure the social interests, the Ukrainian government can enlist the Ukrainian ombudsman, whose signature will be also mandatory to accept the “letter of intent”. Also, before the release of the “offer” to any international institution, it is necessary to attract highly-qualified experts who can unbiasedly analyze and criticize the principles of the agreement.

Key words: international financial institutions, the International Monetary Fund, social security, credit relations, prior actions, structural benchmarks, international agreements.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2020.82

УДК 347.451.031

Д.С. ДЕМЧЕНКО

*Данило Сергійович Демченко, студент III курсу
Національного юридичного університету імені
Ярослава Мудрого**

ORCID: 0000-0002-9216-0188

АПРОКСИМАЦІЯ ІНСТИТУТУ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ПРИ РОЗДРІБНІЙ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ДО АКТИВ ЄС

Постановка проблеми. Економічна криза в Україні щороку загострюється. Для її подолання принцип поваги до приватної власності повинен стати фундаментальною умовою суспільного договору. Механізм захисту прав споживачів – це один із основних аспектів забезпечення захисту права власності. Система захисту прав споживачів у європейських країнах посідає одне із провідних місць у процесі формування економічної та соціальної політики. За рахунок цього забезпечується самостійність в утвердженні свого статусу та підвищується ініціативність індивіда, який стає центральною постаттю економіки на усіх рівнях.

В Україні на сьогодні норми інституту захисту прав споживачів не відповідають провідним сучасним зразкам. Вони є розмитими, застарілими й містять безліч колізій – це призводить до виникнення конкурентних переваг для тіньового бізнесу. Унаслідок чого внутрішній споживчий ринок менш привабливий як для продавців, так і для покупців, порушення прав яких набули масового характеру. Зважаючи на це, вважаємо вкрай необхідним дослідити шляхи трансформації українського законодавства про захист прав споживачів, за рахунок їх наближення до європейських стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробку теоретичних засад щодо наближення українського законодавства про права споживачів до європейського зразка здійснювали такі дослідники, як Є.А. Арабей, О.В. Дзера, О.Ю. Єгоричев, О.В. Зверева, Л.М. Іваненко, С.О. Погрібний, К.Є. Шахворостова, О.М. Язвінська та інші. Віддаючи належне їх напрацюванням з цієї проблематики, варто зауважити, що залишається недостатньо дослідженим сучасний стан виконання Україною зобов'язань відповідно до глави 20 Угоди про асоціацію України та ЄС.

Формулювання мети статті. Мета статті полягає у дослідженні сучасного стану апроксимації українського законодавства до норм ЄС, формування подальших кроків імплементації та пошуку ефективних методів вирішення проблемних питань інтенсифікації цих процесів.

Виклад основного матеріалу. Як впливає зі змісту ч. 2 ст. 50 Конституції України,¹ право на придбання товарів належної якості – одне із основних конституційних прав громадянина. Тобто Конституція зобов'язує державу, органи місцевого самоврядування створювати організаційно-правові, соціально-економічні та примусово-владні гарантії забезпечення цього права. Особливістю вітчизняного законодавства є прийняття Закону України «Про захист прав споживачів» (далі – Закон)² до прийняття Основного Закону. Україна одна із перших пострадянських республік (*ще за часів перебування у складі СРСР*) прийняла закон, що регулює подібні відносини. Цей факт ілюструє заінтересованість тогочасного українського істеблішменту у розвитку інституту захисту прав споживачів, але нині нормативно-правова база з цього питання втратила передові позиції у світі й розвивається значно повільніше порівняно з аналогічними інститутом у законодавствах європейських країн. Існує декілька зон розвитку сфери забезпечення прав споживачів.

Поштовхом для поновлення відповідного рівня уваги до захисту прав споживачів стала Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (далі – ЄС), Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію)³, ратифікована Верховною Радою України та Європейським парламентом 16 вересня 2014 р. Набагато складнішим за саме прийняття виявилась реалізація укладених домовленостей, зокрема, глави 20 Угоди про асоціацію, щодо апроксимації українського законодавства у сфері захисту прав споживачів до стандартів ЄС. Україна взяла на себе зобов'язання забезпечити високий рівень захисту прав споживачів та досягти сумісності між

© Д.С. Демченко, 2020

* *Danylo Demchenko, 3rd year student Yaroslav Mudryi National Law University*

системами захисту прав споживачів України та ЄС. Додатком XXXIX до Глави 20 визначено законодавчі акти ЄС, які необхідно імплементувати у національне законодавство. Варто звернути увагу на два важливі моменти: акти, які Україна зобов'язалася впровадити у національне законодавство, є актами вторинного права ЄС та певна кількість з них нині вже втратили чинність. Це деяким чином звужує обсяг необхідних зусиль.

Серед актів, встановлених у вищезазначеному додатку, безпосередньо стосуються предмета нашого дослідження 15 актів, впровадження яких є обов'язковим для України. Кінцевий термін імплементції актів – 1 листопада 2017 р., винятком є більш об'ємний акт – Регламент (ЄС) № 2006/2004⁴, де цей термін продовжено до 1 листопада 2019 р. Дві рекомендації не потребували безпосередньої законодавчої ініціативи. Серед інших актів відповідальним структурам вчасно не вдалося впровадити жоден, але згодом було апроксимовано три директиви: № 2001/95/ЄС, № 87/357/ЄЕС, № 98/6/ЄС⁵. Навіть така незначна кількість актів забезпечила позитивні зрушення.

Відповідно до Директиви № 2001/95/ЄС було суттєво розширено обсяг товарів, що підпадають під поняття «безпечна продукція». Ці зміни утвердили роль споживача як суб'єкта договору купівлі-продажу. Покупець отримав більш широкий спектр вибору не тільки серед повністю безпечних товарів, а й тих, де наявні мінімальні ризики, що є сумісними з використанням продукції та вважаються допустимими при дотриманні високого рівня захисту прав споживачів⁶. За рахунок цього зменшується рівень патерналізму в цьому правовому інституті. Додатково ці зміни надають більше можливостей для правомірної конкуренції серед суб'єктів підприємницької діяльності. На противагу перспективам, запровадженням Директивою, існує застереження щодо підвищення ролі контролюючих органів та їх службових осіб у визначенні поняття «мінімальні ризики». Загалом впровадження норм цієї Директиви задало основний напрям подальшого розвитку нормативно-правових актів, зв'язаних із захистом прав споживачів, які повинні бути розвинені за рахунок застосування інших пунктів додатку XXXIX.

Директива № 87/357/ЄЕС посилює захист споживача у випадках, якщо товари мають вигляд, що не відповідає ціловому призначенню, через що їх можна сплутати із продовольчими товарами. На державу покладається додаткова відповідальність щодо запобігання таким випадкам. Директива визначає основоположну роль держави у процесі гарантування безпечності продукції.

Найбільше практичне значення має Директива № 98/6/ЄС. Її положення зобов'язують державу розміщувати точну, прозору та позбавлену розбіжностей інформацію про ціни на товари, запропоновані споживачам. Ціна продажу та ціна за одиницю повинні бути простими для ідентифікації, чітко розбірливими та зазначеними без розбіжностей. Ця законодавча новела забезпечує більшу інформованість споживачів та посилює захист ринку від недобросовісної конкуренції.

На наш погляд, роль цього інституту та перспектив імплементції європейського законодавства недооцінена. Несистематизовані кроки вже дали значний результат, про що йшлося вище. За умови інтенсифікації процесів наближення результату матимуть значно ширший багатоаспектний характер. Апроксимація українського законодавства у питаннях захисту прав споживачів до європейського зразка забезпечить необхідний розвиток економіки у трьох основних напрямках: збільшення обсягу механізмів протидії несправедливим комерційним практикам, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробника та відновлення довіри європейських партнерів до України. Кожну з переваг ми розглянемо окремо.

Усталення захисту прав споживачів відповідно до європейських норм, порівняно із сучасним станом законодавства, надасть відповідальним суб'єктам підприємницької діяльності обсяг переваг, що на цей час не закріплені. Основний зміст можливостей надається Директивою № 2005/29/ЄС. Першочерговим надбанням повинен стати подальший розвиток принципів чесної конкуренції. З'явиться механізм забезпечення належних та ефективних заходів по боротьбі з несправедливими комерційними практиками. До них, наприклад, належить право приватних осіб чи організацій, які мають законний інтерес щодо боротьби з несправедливими комерційними практиками (*в тому числі конкурентів*), вдаватися до законних дій з недопущення та протидії таким випадкам. Для реалізації цієї концепції необхідно розширити термінологічний апарат Закону, додати поняття: «середній споживач», «професійна сумлінність», «загальна економічна поведінка», «викривлення економічної поведінки»... Потрібно висвітлити загальносуспільну тенденцію щодо розуміння ролі презентації як фінального етапу донесення інформації. Тому ст. 9 Закону повинна бути доповнена ч. 3: «Підприємницька практика вважається такою, що вводить в оману, якщо вся або частина вказаної інформації є коректною, але її загальна презентація вводить або може ввести середнього споживача в оману».

За рахунок розширення законодавчо закріплених переліків недобросовісних та агресивних практик збільшиться значення якості продукції. Це надасть переваги бізнесу, який діє в межах правового поля та потребує будь-якої допомоги для боротьби з кризою. Додатково буде підвищено рівень безпеки інвестиційних вкладень як один із пріоритетних напрямів розвитку української економіки.

Рівень розвитку законодавства про права споживачів формує ступінь довіри до вітчизняного виробника. В умовах глобалізації від цього залежить конкурентоспроможність не тільки на світових чи регіональних ринках, а й у боротьбі за порівняно невеликий національний споживчий ринок. Коли перед покупцем в одному ціновому сегменті постає вибір між товаром, виробленим в Україні та європейським аналогом, майже завжди вибір – на користь закордонного товару. Так відбувається через вкрай низький рівень довіри до національних стандартів якості. За відсутності можливості прискіпливо аналізувати кожную покупку громадяни орієнтуються на усталену практику. Істотний зміст якої полягає у начебто більш жорстких вимогах законо-

давства ЄС до свого виробника. Хоча насправді такі вимоги стосуються виключних сфер та обмеженого кола продуктів. Значно важливіші такі стандарти з огляду на репутаційні надбання. Їх отримують не тільки компанії, безпосередньо зв'язані з виготовленням товару, до якого застосовуються особливі вимоги, а й увесь ринок в цілому. Значна кількість актів, які зазначені у Додатку XXXIX, стосуються вузько спеціалізованих питань та незначного кола суб'єктів. Вони потребують невеликих капіталовкладень від виробників та зовсім не стосуються бюджетних витрат. Наслідок впровадження таких норм є те, що виробники зможуть значно легше отримувати статус рівних, гармонізованим стандартам Європейського Союзу відповідно до Директиви № 98/34/ЄС⁷ та можливість наносити маркування *Conformite Europeenne*⁸. Це посилить позиції вітчизняних виробників продукції цих сегментів на національному рівні й надасть можливості для розширення ринків збуту. Український ринок виготовлення споживчої продукції загалом отримає репутаційні та іміджеві надходження. Серед таких актів Рішення Європейської Комісії № 2008/329/ЄС⁹. Для його виконання необхідно законодавчо закріпити заборону розміщення на ринку іграшок з магнітами без попередження про ризики для здоров'я та безпеку людей, які вони несуть. Середній споживач навіть без нормативного закріплення усвідомлює певні застереження щодо поводження з магнітами. Отже, введення такої норми до законодавства жодним чином не вплине на попит на цю продукцію, а от надбання, які можуть отримати суб'єкти купівлі-продажу, просто ігноруються законодавцем. Інший приклад – це Рішення Комісії № 2006/502/ЄС¹⁰. Основна ідея, яка пропагується цим Рішенням – це недопущення будь-якого використання запальнички дитиною через значну небезпеку для її життя і здоров'я. Забороняється продаж запальничок як сувенірної продукції, використання не стандартних елементів у їх дизайні, що можуть викликати зацікавленість дитини, постачання на ринок запальничок без відповідного захисту від дітей. Такі дії повністю відповідають основним принципам Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»¹¹ та Рамкової конвенції ВООЗ із боротьби проти тютюну, що ратифікована Україною¹². У цьому контексті додаткові витрати на впровадження захисних систем мінімальні, бо достатньо лише збільшити силу натиску, необхідного для використання запальнички. Наближення законодавства до цього рішення було б додатковим віддзеркаленням підтримки Україною загальноєвропейських тенденцій боротьби за підвищення рівня загального здоров'я. Законодавці повинні звернути увагу на можливості без жодних перепон отримати велику кількість позитивних зрушень у реалізації прав споживачів.

Третій аспект необхідності якомога швидшої апроксимації законодавства про захист прав споживачів полягає в довірі між Україною та європейськими партнерами. Загальна кількість актів, які Україна зобов'язалася імплементувати у національне законодавство до 2020 р., становить 407 різноманітних документів ЄС. З них нині вдалося виконати лише 114. Інші 293 вже прострочені, на додаток: ще в 13 актах кінцевий термін виконання – 1 січня 2021 р. Для того, аби не втратити чи відновити довіру до України та подолати стагнацію в інтеграційних процесах, потрібно, не втрачаючи якості, звернути увагу на кількісні показники. Наближення до європейського розуміння – це складний та багатоступеневий процес. Існує велика кількість складних і суперечливих питань. Водночас потребують впровадження більш прості питання. Одним із таких і є захист прав споживачів. Проявом життєздатності цієї стратегії є Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг»¹³. Закон отримав схвалення міжнародних експертів та став першим кроком забезпечення довіри споживачів фінансових послуг до фінансового сектору, створив механізми захисту їх прав та інтересів. Потрібно поширити цю практику й на захист прав споживачів, що стосується купівлі продажу. Значна кількість прикладів, які потрібно використовувати, вже наводилася вище. Ще одним із варіантів може стати Директива № 93/13/ЄС, положення якої в українському законодавстві відображено більш жорстко (*що дозволено директивою*), адже ст. 18 Закону стосується будь-яких умов договору, а не тільки стандартних. Для повного закріплення залишається лише зобов'язувати сторони продовжити виконувати умови договору, якщо він може продовжувати існування без несправедливих умов. Ця практика й так існує у вигляді звичаю ділового обороту. Це незначне доповнення забезпечить наближення в одному з питань, але таких, виключно точкових, змін потребують більшість із актів Додатка XXXIX. Варто використовувати ці можливості з більшою відповідальністю.

Нами з'ясовано, що більшість норм законодавства про захист прав споживачів так чи інакше вже існують, потребуючи незначної трансформації чи доповнення. Також було чітко викладено, в яких трьох сферах Україна отримає значні надбання – це розширення ринків та нові механізми захисту від недобросовісної конкуренції, збільшення рівня довіри до вітчизняного виробника, ефективний спосіб відновлення довіри ЄС. Виконання зазначених дій буде схвалено суспільством, не потребує значних фінансових, матеріальних та часових ресурсів.

Нез'ясованим залишається тільки питання, які перепони існують на шляху до реалізації зазначеного. На наше переконання, існують дві основні причини: неефективність прийнятої стратегії розвитку та невдалі дії з формування органів центральної влади.

29 березня 2017 р. уряд схвалив Концепцію державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року (далі – Концепція)¹⁴ та 27 грудня – план заходів з реалізації Концепції¹⁵. Концепція, загалом, визнає застарілість системи та потребу в її реформуванні. Зазначено необхідність відходу від домінування контрольно-наглядових функцій держави, які лише відображають фактичне становище, щодо порушення прав споживачів на внутрішньому ринку й не сприяють їх зміні. Визнається недостатня захищеність споживачів державою і законом внаслідок декларативного характеру проголошених прав та відсутності

механізмів їх реалізації й відновлення. Водночас не зроблено жодних кроків для відходу від нагромадження планів до ефективних дій. Фундаментальним моментом, за рахунок якого повинні бути сформовані механізми реалізації Концепції та Плану до неї, є проведення Європейською Комісією офіційного оцінювання відповідності Закону актам законодавства ЄС. Встановлений індикатор виконання не в повному обсязі охоплює можливі шляхи втілення завдання. Індикатором виконання цього пункту є надсилання до Європейської Комісії в установленому порядку відповідного звернення. Не передбачено жодних інших зобов'язань для відповідальних міністерств щодо взаємодії з Європейською Комісією з цього питання. Такі дії повністю охоплюються визначенням «бездіяльність влади» – безпідставне повне або часткове ухилення від здійснення передбачених Конституцією та іншими законами функцій і повноважень влади; несвоєчасне, несумлінне, некваліфіковане або неналежне їх виконання владними органами. Щодо виконавчої влади – це зволікання із запровадженням правових норм у життя, тобто із здійснення відповідних організаційних, правових, фінансових, інформаційних, наукових та інших заходів¹⁶. Вважаємо, що не було використано достатньої кількості інструментів для ініціювання такого оцінювання, що унеможливило цілісно втілити ідеї Концепції. Навіть у випадку, якщо звернення до Європейської комісії не досягло успіху, існує можливість використання великої кількості вітчизняних досліджень, чого також зроблено не було. Як наслідок, реалізація Концепції, на формування якої було витрачено значний час, не просунулася в жодному із пунктів. Лише деякі її ідеї були поодиноким імплементаційним в інших проєктах. Необхідно визнати реалізацію цієї Концепції повністю проваленою відповідними органами виконавчої влади. Надалі варто посилити зовнішню політичну діяльність з проведення оцінки стану українського законодавства європейськими партнерами. Паралельно з тим, спираючись на існуючі дослідження, створені українською правовою доктриною, виконувати відповідні зобов'язання Додатка XXXIX.

Другою причиною відвертого провалу наближення інституту захисту прав споживачів при роздрібній купівлі продажу є невіддалене об'єднання органів виконавчої влади. У 2014 р. Державна ветеринарна та фітосанітарна служба України, Державна інспекція України з питань захисту прав споживачів та Державна санітарно-епідеміологічна служба оптимізовані у Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (*Держпродспожислужба*)¹⁷. За шість років очевидно стала необхідність існування цього органу як трьох окремих структур. Права споживачів не забезпечуються. Процедура подання скарги на порушення прав споживача залишається досить складною і не відповідає загальним тенденціям діджиталізації. Через запровадження процедури погодження позапланової перевірки суб'єкта господарювання між скаргою та фактичною перевіркою проходить значна кількість часу. Витрачаючи значний обсяг бюджетних коштів, службі не вдалося ні реалізувати тактичні завдання через нестачу спеціалістів у предметах відання органу, ні сформувати стратегічні, бо керівництво постійно змінюється, не встигаючи досягти жодних результатів. Надмірний обсяг повноважень вимагає концентруватися на одній із трьох сфер діяльності. Наприклад, на тлі стрімкого поширення вірусу COVID-19 знову актуалізувалося питання розмежування органів. Усі зусилля спрямовано на подолання пандемії, де не вдалося досягти значних результатів, паралельно з тим відвернута увага від захисту прав споживачів. Службі не вдається забезпечити гідну реалізацію навіть уже впроваджених Директив № 2001/95/ЄС, № 87/357/ЄЕС, № 98/6/ЄС. Держспоживслужба має повернутися до функціонування як три окремих органи або створити сталу систему розвитку та значно збільшити кількість працівників. Окрім цього, органом, відповідальним за реформування інституту захисту прав споживачів, відповідно до Угоди про асоціацію залишається Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства. За шість років жодна із п'яти міністерських команд не спромоглася зробити спрямовані кроки на впровадження вторинного законодавства ЄС, щодо захисту прав споживачів. Зважаючи на це, для більш ефективної реалізації державної політики із захисту прав споживачів у структурі Міністерства повинен функціонувати окремий департамент з цього питання.

Висновки. Підсумовуючи, необхідно зауважити, що в українському законодавстві про споживчі права залишається значний обсяг зон для розвитку. За рахунок підписання Угода про асоціацію Україна отримала дієвий план, розроблений міжнародними експертами, без лобювання будь-яких інтересів, окрім прагнень громадян і громадського суспільства. Потрібно зупинити декларування нездійснених цілей і зосередитися на імплементації вже існуючих зобов'язань. Апроксимація усіх актів, зазначених у Додатку XXXIX, сформує більш стійкий, ніж існує зараз, фундамент для подальшого розвитку захисту прав споживачів.

У моменти загальносоціальної, економічної та політичної напруги суспільство вимагає прийняття популярних рішень для поновлення довіри до влади. Норми інституту захисту прав споживачів можуть стати одним із таких варіантів, що було повною мірою доведено в цій статті. Не приділяти увагу апроксимації європейського законодавства – це означає залишати захист прав споживачів у стагнації. Зважаючи на зазначене, основною проблемою на цей момент для забезпечення розвитку є привернення уваги органів влади до існуючих можливостей та пошук різноманітних матеріальних і людських ресурсів, яких конче не вистачає розглянутому інституту.

¹ Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

² Про захист прав споживачів : Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII / Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> (дата звернення: 22.11.2020).

³ Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 22.11.2020).

⁴ Регламент № 2006/2004 Європейського Парламенту і Ради ЄС про співробітництво між національними органами влади по виконанню положень в галузі захисту прав споживачів (Регламент про співробітництво в галузі захисту прав споживачів) / База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b08#Text (дата звернення: 22.11.2020).

⁵ Стан імплементації актів ЄС. Станом на: 22.11.2020 р. URL: <http://navigator.eurointegration.com.ua/eu-acts> (дата звернення: 22.11.2020).

⁶ Захист прав споживачів: стандарти ЄС та України / за ред. П. фон Браунмюль, Р.Л. Байко, Л.В. Васильєва. Київ, 2016. 40 с. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/05/FEAO_Zahyst_prav_EU_Ukr_A4_block_03.pdf (дата звернення: 22.11.2020).

⁷ Директива № 98/34/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС про процедуру надання інформації в галузі технічних стандартів і регламентів, а також правил надання послуг в інформаційному суспільстві. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b11#Text (дата звернення: 22.11.2020).

⁸ CE marking. URL: https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en (дата звернення: 22.11.2020).

⁹ Commission decision № 2008/329/EC requiring Member States to ensure that magnetic toys placed or made available on the market display a warning about the health and safety risks they pose. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A32008D0329> (дата звернення: 22.11.2020).

¹⁰ Commission decision N 2006/502/ EC requiring Member States to take measures to ensure that only lighters which are child-resistant are placed on the market and to prohibit the placing on the market of novelty lighters. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32006D0502> (дата звернення: 22.11.2020).

¹¹ Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення : Закон України від 22 вересня 2005 р. № 2899-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15#Text> (дата звернення: 22.11.2020).

¹² Рамкова конвенція БООЗ із боротьби проти тютюну. *Офіційний вісник України*. 2006. № 13. С. 128, 861 с.

¹³ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг : Закон України від 20 вересня 2019 р. № 122-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/122-20#Text> (дата звернення: 22.11.2020).

¹⁴ Про схвалення Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 р. № 217-2017-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 22.11.2020).

¹⁵ Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 983-2017-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/983-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 22.11.2020).

¹⁶ Юридична енциклопедія : в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученка. Київ : «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1998. Т. 1 : А–Г. 672 с.

¹⁷ Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442-2014-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF#Text>

Резюме

Демченко Д.С. Апроксимація інституту захисту прав споживачів при роздрібній купівлі-продажу до актів ЄС.

У статті досліджено значення інституту захисту прав споживачів як фундаментального для капіталістичної економіки. Розглянуто значення Угоди про асоціацію України з ЄС для поновлення уваги до захисту прав споживачів. Визначено Додаток XXXIX до глави 20 Угоди про асоціацію основоположним для цілей дослідження. Автором з'ясовано три основні сфери, що набудуть розвитку, як наслідок продовження роботи з апроксимації українського законодавства до європейського зразка. До них віднесено: збільшення механізмів протидії несправедливим комерційним практикам, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробника та відновлення довіри європейських партнерів. Автором розроблено методологічні концепції трансформації інституту захисту прав споживачів в українському законодавстві.

Ключові слова: права споживачів, апроксимація, купівля-продаж, право ЄС, товар, директива.

Резюме

Демченко Д.С. Аппроксимация института защиты прав потребителей при розничной купле-продаже к актам ЕС.

В статье исследовано значение института защиты прав потребителей как фундаментального для капиталистической экономики. Рассмотрено значение соглашения об ассоциации Украины с ЕС для привлечения внимания к защите прав потребителей. Приложение XXXIX к главе 20 соглашения определено как основополагающее для целей исследования. Автором установлено три сферы, которые получат толчок к развитию при продолжении работы по аппроксимации украинского законодательства к европейскому образцу. К ним относятся: увеличение механизмов противодействия несправедливым коммерческим практикам, повышение конкурентоспособности отечественного производителя и восстановление доверия европейских партнеров. Автором разработаны методологические концепции трансформации изучаемого института в украинском законодательстве.

Ключевые слова: права потребителей, аппроксимация, купля-продажа, право ЕС, товар, директива.

Summary

Danylo Demchenko. Approximation of customers' rights institution concerning retail purchase-sale to the European Union provisions.

In the article the meaning of the customer rights protection is researched regarding the minor purchase and sale, as a fundamental for the capitalist economy. Separately, it is noted that the adoption of the law "on consumer rights protection" was one of the first when

Ukraine received the status of an independent state and fixed the basic principle of consumer rights protection in Part 2 of Article 50 of the Constitution of Ukraine. The importance of the association agreement between Ukraine and the European Union for updating the appropriate level of attention to consumer protection is considered. The Annex XXXIX to the 20 agreement regarding association is defined, being fundamental for the purposes of the research, in which 15 provisions that concern the subject of the research are outlined. The special attention is devoted to the results that were already accomplished, even without the use of systematic approach by the legal authorities. Three main spheres are found out, which will undergo swift development, as a consequence of continuation of work on approximation of Ukrainian legislation to the European sample. Each of the streams is processed specifically and in detail. The options of future implementation are provided in the process of analysis. For a more complete understanding, separate statistical analysis was made. Special attention is paid to problematic issues that do not allow the executive authorities to approach the legislation with the higher intensity and more effectively. The author's vision of the Conception of the governmental policy in the sphere of customer's rights protection for the 2020 period is laid out. The critical remarks are being made regarding the inactivity of the executive authorities in attraction of European Committee for the official evaluation of the appropriateness of the Ukrainian legislation to the provisions of the European Union. Based on the analysis, the methodological concepts of transformation of the institution of the consumer rights protection in the Ukrainian legislation are worked out.

Key words: Approximation, consumer rights, buying and selling, EU law, goods, directive.